DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)
den 3 oktober 2002 *

I mål C-347/00,

angående en begäran enligt artikel 234 EG, från Juzgado de lo Social n° 3 de Orense (Spanien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Ángel Barreira Pérez

och

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

angående tolkningen av artikel 1 r och s samt artikel 46.2 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom

* Rättegångsspråk: spanska.

gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 1997, s. 1),

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann samt domarna M. Wathelet (referent) och A. Rosas,

generaladvokat: P. Léger,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören H.A. Rühl,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Ángel Barreira Pérez, genom A. Vázquez Conde, abogado,

— Spaniens regering, genom M. López-Monís Gallego, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom H. Michard och I. Martínez del Peral, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 7 mars 2002 av: Ángel Barreira Pérez, företrädd av A. Vázquez Conde, Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS), företrädd av A.J. Cea Ayala, abogado, Spaniens regering, företrädd av L. Fraguas Gadea, i egenskap av ombud, och kommissionen, företrädd av I. Martínez del Peral,

och efter att den 6 juni 2002 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Juzgado de lo Social n° 3 de Orense har, genom beslut av den 17 juli 2000 som inkom till domstolens kansli den 20 september samma år, med stöd av artikel 234 EG ställt två frågor angående tolkningen av artikel 1 r och s samt artikel 46.2 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 1997, s. 1) (nedan kallad förordning nr 1408/71).

2 Frågorna har uppkommit i en tvist mellan Ángel Barreira Pérez och Instituto Nacional de la Seguridad Social (nedan kallat INSS) angående fastställelse av hans ålderspension enligt spansk lagstiftning.

Tillämpliga bestämmelser

Nationella bestämmelser

3 Enligt artikel 161.1 b i den allmänna lagen om socialförsäkring i ändrad lydelse, som godkänts genom kungligt lagdekret nr 1/1994 av den 20 juni 1994 (BOE nr 154 av den 29 juni 1994) (nedan kallad den allmänna socialförsäkringslagen), villkoras rätten till ålderspension av att avgifter har erlagts under minst femton år, varav två år måste ha infallit under de femton år som omedelbart föregår tidpunkten när pensionsrätten inträder.

4 Ålderspensionens storlek avgörs på grundval av de avgifter som har erlagts för arbetstagaren och av längden på fullgjorda försäkringsperioder. Enligt artikel 163 i den allmänna socialförsäkringslagen bestäms pensionsbeloppet genom att följande procentsatser tillämpas på det relevanta beräkningsunderlaget:

— 50 procent för de första femton åren,

— 3 procent för varje ytterligare år under vilket avgift har erlagts, från det sextonde till och med det tjugofemte året, och

— 2 procent för varje ytterligare år under vilket avgift har erlagts från det tjugosjätte året.

Den totala procentsatsen som skall tillämpas på beräkningsunderlaget får inte överstiga 100 procent.

5 I artikel 9.4 i regeringens föreskrifter av den 18 januari 1967 om tillämpnings- och genomförandebestämmelser avseende åldersförmåner (BOE nr 22 av den 26 januari 1967) (nedan kallade föreskrifterna) föreskrivs följande:

"De år när avgifter har erlagts för respektive arbetstagare fastställs på grundval av de avgifter som från och med den 1 januari 1967 har betalats till nu gällande allmänna system, i förekommande fall ökat med avgiftsperioder som är hänförliga till tidigare system för ålders- och invaliditetsförsäkring samt yrkesförsäkring, vilka nu har avskaffats.

De avgiftsperioder som är hänförliga till de tidigare systemen för ålders- och invaliditetsförsäkring samt yrkesförsäkring gottskrivs enligt bestämmelserna i den andra övergångsbestämmelsen."

6 När det gäller avgiftsperioder före den 1 januari 1967 anges i punkt 3 i andra övergångsbestämmelsen i föreskrifterna följande:

"a) Dessa avgifter gottskrivs på grundval av de avgifter som faktiskt har erlagts under perioden mellan den 1 januari 1960 och den 31 december 1966, till det ena av de ovannämnda systemen eller till båda dessa. De får dock endast användas en gång vid tilläggsberäkningen.

b) Till det antal avgiftsdagar som avses i föregående punkt skall i förekommande fall läggas det antal år och delar av år som har gottskrivits arbetstagaren på grundval av dennes ålder den 1 januari 1967 enligt tabellen nedan, i förekommande fall...

c) Antalet avgiftsdagar under den period som avses i punkt a, i förekommande fall ökade med dagar som motsvarar delar av år som följer av tillämpningen av tabellen i föregående punkt, samt avgiftsdagar enligt det allmänna socialförsäkringssystemet från och med den 1 januari 1967, divideras med 365. Därigenom fastställs antalet avgiftsår som avgör vilken procentsats som skall användas vid beräkningen av pensionen. En eventuell del av ett år skall anses utgöra ett helt avgiftsår, oavsett hur många dagar delåret omfattar."

7 Enligt ovan angivna procenttabell gottskrivs arbetstagaren på grundval av sin ålder per den 1 januari 1967 ett antal avgiftsår och avgiftsdagar som uppgår till mellan 30 år och 318 dagar (för en arbetstagare som är 65 år) och till 250 dagar (för en arbetstagare som är 21 år).

8 Dessa år och delar av år beaktas inte vid beräkningen av den minimiperiod om 15 år som krävs för att rätten till ålderspension skall inträda.

Gemenskapslagstiftningen

9 Artikel 1 r i förordning nr 1408/71 innehåller följande definition:

"Försäkringsperioder: avgiftsperioder, anställningsperioder eller perioder av verksamhet som egenföretagare, definierade eller erkända som försäkrings-

perioder i den lagstiftning enligt vilken de har fullgjorts eller anses vara fullgjorda och alla andra perioder som behandlas som sådana när de enligt denna lagstiftning betraktas som likvärdiga med försäkringsperioder."

10 När det gäller definitionerna av "anställningsperioder" och "perioder av verksamhet som egenföretagare" innehåller artikel 1 s i nämnda förordning hänvisningar till samma uttryck i den nationella lagstiftning enligt vilken dessa perioder har fullgjorts.

11 I artikel 45 i förordning nr 1408/71 som utgör en del av kapitel 3, med rubriken "Ålderdom och dödsfall (pensioner)" under avdelning III i förordningen, uppställs principen om sammanläggning av försäkringsperioder som har fullgjorts enligt lagstiftningen i medlemsstaterna, för att få, bibehålla eller återfå rätt till förmåner.

12 I artikel 46 i samma förordning fastställs bestämmelser avseende beviljande av pensionerna. För det fall rätten till en förmån i en medlemsstat förutsätter att flera försäkrings- eller bosättningsperioder som har fullgjorts i två eller flera medlemsstater läggs samman, föreskrivs följande i artikel 46.2:

"a) Den behöriga institutionen skall beräkna det teoretiska beloppet för den förmån som personen skulle kunna göra anspråk på om alla försäkrings- och/eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt lagstiftningen i de medlemsstater som den anställde eller egenföretagaren har omfattats av hade fullgjorts i den medlemsstaten och enligt den lagstiftning som institutionen tillämpar den dag då förmånen beviljas. Om förmånens belopp enligt den lagstiftningen inte är beroende av de fullgjorda periodernas längd, skall detta belopp anses utgöra det teoretiska belopp som avses i punkt a.

b) Den behöriga institutionen skall sedan fastställa förmånens faktiska belopp på grundval av det teoretiska belopp som avses i föregående stycke enligt proportionen mellan längden av de försäkrings- eller bosättningsperioder som har fullgjorts innan försäkringsfallet inträffar enligt den lagstiftning som denna institution tillämpar och den totala längden av de försäkrings- eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt alla de berörda medlemsstaternas lagstiftningar innan försäkringsfallet inträffade."

Tvisten vid den nationella domstolen

13 Ángel Barreira Pérez är spansk medborgare och har arbetat i Tyskland och Spanien. Vid 65 års ålder ansökte han i oktober 1999 om att få träda i pension i enlighet med lagstiftningarna i Tyskland och Spanien.

14 Ángel Barreira Pérez hade erlagt avgifter under 4 051 dagar i Tyskland mellan juni 1963 och mars 1975 och han kunde därmed erhålla en fristående tysk ålderspension i den meningen att ytterligare avgiftsperioder, som han fullgjort enligt spansk lagstiftning, inte behövde beaktas. Därmed fanns det inte heller något behov av att tillämpa bestämmelserna om sammanläggning och proportionell beräkning i artikel 46.2 i förordning nr 1408/71.

15 För att få rätt till pension i Spanien fordrades däremot att samtliga försäkringsperioder som fullgjorts i Tyskland och Spanien lades samman med tillämpning av artikel 45 i förordning nr 1408/71, eftersom de perioder som fullgjorts i Spanien inte uppgick till den lägsta erforderliga försäkringsperioden på femton år.

16 De försäkringsperioder som fullgjorts i Spanien avsåg 5 344 dagar till vilka en fiktiv avgiftsperiod om 3 005 dagar, som den berörde tillgodoräknats på grund av sin ålder per den 1 januari 1967, skall läggas i enlighet med punkt 3 b i den andra övergångsbestämmelsen i föreskrifterna.

17 INSS beräknade i enlighet med artikel 46.2 a i förordning nr 1408/71 det teoretiska pensionsbeloppet genom att lägga samman de 9 395 dagar då avgifter faktiskt erlagts i Spanien och Tyskland (5 344 + 4 051) och de 3 005 fiktiva avgiftsdagar som hade gottskrivits den berörde med tillämpning av den i punkt 16 i denna dom beskrivna lagstiftningen i Spanien.

18 INSS beaktade emellertid inte denna fiktiva avgiftsperiod vid sin beräkning enligt artikel 46.2 b i förordning nr 1408/71 av den proportionella förmånen. Detta innebär att denna period varken lades till de 5 344 avgiftsdagar som fullgjorts i Spanien och som angivits i täljaren, eller till de 9 395 avgiftsdagar som fullgjorts i båda medlemsstaterna och som angivits i nämnaren i det bråk vars kvot skall multipliceras med det teoretiska beloppet för ålderspensionen, varigenom det faktiska beloppet fastställs. Den kvot som INSS erhöll blev därmed lägre än den som skulle ha tillämpats om den fiktiva avgiftsperioden hade beaktats vid genomförandet av proportionaliseringsbestämmelsen.

19 Ángel Barreira Pérez väckte talan mot INSS beslut att fastställa hans ålderspension enligt denna beräkning.

20 Juzgado de lo Social nº 3 de Orense fann att tvistens lösning fordrar en tolkning av tillämplig gemenskapsrätt, och vilandeförklarade därför målet för att ställa följande två tolkningsfrågor till domstolen:

"1) Skall artikel 1 r och s [i förordning nr 1408/71] tolkas så att legaldefinitionen 'försäkringsperioder' även avser de likvärdiga avgiftsperioder under vilka ingen faktisk inbetalning har skett och som enligt en medlemsstats nationella lagstiftning får beaktas vid fastställelsen av det antal år under vilka avgifter har erlagts, och som är avgörande för storleken på den ålderspension som föreskrivs i denna stats egen lagstiftning?

2) Om den första frågan besvaras jakande, skall då artikel 46.2 b [i samma förordning] tolkas så att 'längden av de försäkrings- eller bosättningsperioder som har fullgjorts innan försäkringsfallet inträffar enligt den lagstiftning som' den behöriga institutionen i en medlemsstat tillämpar även omfattar de fiktiva avgiftsperioderna innan försäkringsfallet inträffar och som enligt denna medlemsstats lagstiftning skall beaktas som avgiftsperioder vid fastställelsen av ålderspensionens storlek?"

Den första frågan

21 Den nationella domstolen har ställt sin första fråga för att få klarhet i huruvida artikel 1 r och s i förordning nr 1408/71 skall tolkas så att sådana tilläggsperioder som till exempel sådana som avses enligt spansk lagstiftning och som gottskrivs

vid fastställelse av pensionsrättigheter, i syfte att beakta rättigheter som förvärvats enligt gamla, numera avskaffade åldersförsäkringssystem, utgör försäkringsperioder i den mening som avses i nämnda förordning.

22 Begreppet "försäkringsperiod" definieras i artikel 1 r i förordning nr 1408/71, som: "avgiftsperioder, anställningsperioder eller perioder av verksamhet som egenföretagare, definierade eller erkända som försäkringsperioder i den lagstiftning enligt vilken de har fullgjorts eller anses vara fullgjorda och alla andra perioder som behandlas som sådana när de enligt denna lagstiftning betraktas som likvärdiga med försäkringsperioder."

23 Härav följer att begreppet omfattar försäkringsperioder som enbart fastställs enligt den nationella lagstiftningen, särskilt perioder som enligt denna lagstiftning behandlas som försäkringsperioder, med förbehåll för att artiklarna 39 EG och 42 EG iakttas.

24 Det framgår i detta avseende av handlingarna i målet att gottskrivandet av tilläggsperioder enligt punkt 3 i den andra övergångsbestämmelsen i föreskrifterna allmänt syftar till att bevara de rättigheter som förmånstagaren i kraft av sin ålder per den 1 januari 1967 och enligt de schablonmässiga procentsatser som föreskrivits för detta ändamål, har erhållit enligt gamla pensionssystem. I annat fall skulle arbetstagaren förlora dessa rättigheter.

25 Även om tilläggsperioderna inte beaktades vid beräkningen av den lägsta försäkringsperiod som krävs för att rätten till ålderspension skall inträda, har de inte heller lagts till de faktiska försäkringsperioderna vid beräkningen av pensionsbeloppet.

26 Mot denna bakgrund skall de tilläggsperioder som är i fråga i målet vid den nationella domstolen klassas som försäkringsperioder i den mening som avses i artikel 1 r i förordning nr 1408/71.

27 Denna tolkning bekräftas för övrigt av det faktum att de behöriga spanska myndigheterna beaktar de tilläggsperioder som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, när de beräknar det teoretiska ålderspensionsbeloppet i enlighet med artikel 46.2 a i förordning nr 1408/71.

28 Enligt sistnämnda bestämmelse beräknas nämligen åldersförmånens teoretiska belopp som om alla försäkrings- och/eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt lagstiftningen i de medlemsstater som den anställde eller egenföretagaren har omfattats av hade fullgjorts i den medlemsstaten och enligt den lagstiftning som den behöriga institutionen i den medlemsstaten tillämpar den dag då förmånen beviljas. Vid tillämpningen av artikel 46.2 i förordning nr 1408/71 måste emellertid definitionen av begreppet försäkringsperiod som finns i artikel 1 r i förordningen beaktas (se dom av den 9 december 1993 i de förenade målen C-45/92 och C-46/92, Lepore och Scamuffa, REG 1993, s. I-6497, punkterna 17 och 19). Som generaladvokaten betonade i punkt 39 i sitt förslag till avgörande, skulle de tilläggsperioder som är i fråga i målet vid den nationella domstolen inte beaktas vid beräkningen av det teoretiska beloppet, om de inte också ansågs utgöra försäkringsperioder.

29 Den första frågan skall mot denna bakgrund besvaras med att artikel 1 r i förordning nr 1408/71 skall tolkas så att sådana tilläggsperioder som avses enligt den spanska lagstiftningen, som gottskrivs vid fastställelse av pensionsrättigheter, i syfte att beakta rättigheter som förvärvats enligt gamla, numera avskaffade ålderspensionssystem, utgör försäkringsperioder i den mening som avses i nämnda förordning.

Den andra frågan

30 Den nationella domstolen har ställt sin andra fråga för att få klarhet i huruvida artikel 46.2 b i förordning nr 1408/71 skall tolkas så att sådana tilläggsperioder som avses enligt den spanska lagstiftningen, som gottskrivs vid fastställelse av pensionsrättigheter, i syfte att beakta rättigheter som förvärvats enligt gamla, numera avskaffade åldersförsäkringssystem, skall beaktas vid beräkningen av det faktiska pensionsbeloppet.

31 INSS och den spanska regeringen har påpekat att de pensionsgrundande avgiftsperioder som är i fråga i målet vid den nationella domstolen inte som sådana kan placeras i tiden. Eftersom de läggs samman med de faktiska försäkringsperioderna vid pensionsrättens inträde skall de emellertid anses ligga i tiden efter det att försäkringsfallet inträffade.

32 Det skall mot denna bakgrund hänvisas till domen av den 26 juni 1980 i mål 793/79, Menzies (REG 1980, s. 2085), i vilken domstolen slog fast att en kompletterande period, som vid beräkningen av den förmån som tilldelas vid försäkringstagarens förtida invaliditet eller dödsfall enligt lagstiftningen i en medlemsstat skall läggas till de försäkringsperioder som har fullgjorts innan försäkringsfallet inträffade, skall beaktas vid beräkningen av det teoretiska belopp som avses i artikel 46.2 a, men inte vid beräkningen av det faktiska belopp som avses i artikel 46.2 b i förordning nr 1408/71.

33 Den spanska regeringen har tillagt att om de ifrågavarande perioderna skall behandlas som försäkringsperioder vid beräkningen av den proportionerade

spanska pensionen finns det en risk att en allvarlig ekonomisk obalans uppstår och socialförsäkringssystemet i Spanien kan komma att bli en attraktiv källa för personer som försöker uppnå en väsentlig ökning av sin pension.

34 I motsats till INSS och den spanska regeringens ståndpunkt skall i detta avseende sådana perioder som avses i målet vid den nationella domstolen anses utgöra försäkringsperioder som har fullgjorts innan försäkringsfallet inträffade i den mening som avses i artikel 46.2 b i förordning nr 1408/71.

35 Som redan har framgått i punkt 24 i förevarande dom har gottskrivandet av dessa perioder enligt de spanska övergångsbestämmelserna som avses i målet vid den nationella domstolen nämligen till syfte att just bevara rättigheter som har förvärvats enligt det gamla systemet för åldersförsäkring. Dessa perioder måste således ligga i tiden före pensionsålderns inträde.

36 Det faktum att dessa perioder gottskrivs först när pensionsrättigheterna fastställs motsäger inte denna bedömning eftersom detta i enlighet med artikel 46.2 i förordning nr 1408/71 gäller för varje faktisk försäkringsperiod som beaktas vid beräkningen av det teoretiska respektive faktiska beloppet.

37 Den omständigheten att de perioder som är i fråga i målet vid den nationella domstolen inte kan hänföras till en viss tidsperiod, vilket innebär att perioderna kan sammanfalla med försäkringsperioder som fullgjorts enligt lagstiftningen i en annan medlemsstat, kan inte heller hindra att förstnämnda perioder beaktas vid beräkningen av pensionen. Enligt artikel 15.1 e i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpningen av förordning (EEG) nr 1408/71, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt förordning nr 118/97,

gäller att om det inte är möjligt att exakt fastställa den tidsperiod inom vilken vissa försäkrings- eller bosättningsperioder har fullgjorts enligt en medlemsstats lagstiftning skall dessa perioder inte anses sammanfalla med försäkrings- eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt en annan medlemsstats lagstiftning, och de skall, om det kan vara till fördel, beaktas.

38 I ett fall som det i målet vid den nationella domstolen där de perioder som erkänns enligt den tillämpliga nationella lagstiftningen tidsmässigt ligger före försäkringsfallets inträffande, skall således dessa perioder beaktas såväl vid beräkningen av det teoretiska beloppet i enlighet med artikel 46.2 a i förordning nr 1408/71, som vid beräkningen av det faktiska förmånsbeloppet, såsom det uttryckligen framgår av formuleringen "försäkrings-...perioder som har fullgjorts innan försäkringsfallet inträffar" i artikel 46.2 b i samma förordning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 februari 1992 i mål C-5/91, Di Prinzio, REG 1992, s. I-897, punkt 54).

39 Detta innebär att det faktiska beloppet måste beräknas med hänsyn till samtliga fiktiva avgiftsperioder, som till exempel de perioder som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, vilka ligger i tiden innan försäkringsfallet inträffade och vilka läggs till de faktiska försäkringsperioderna eller till de perioder som behandlas som sådana enligt den lagstiftning som den behöriga institutionen tillämpar.

40 Arbetstagaren drabbas dessutom om de perioder som är i fråga i målet vid den nationella domstolen inte beaktas vid beräkningen av det faktiska beloppet, när denne i likhet med Ángel Barreira Pérez har utövat sin rätt till fri rörlighet och när beräkningen av hans pensionsrättigheter förutsätter en sammanläggning av de försäkringsperioder som har fullgjorts i två eller flera medlemsstater. Den berörde går nämligen miste om den period som skulle ha gottskrivits honom om han hade gjort hela sin karriär enligt lagstiftningen i den behöriga medlemsstaten, något som i förevarande fall tar sig uttryck i att koefficienten för beräkningen av den proportionella förmånen fastställs till 0,5685 i stället för 0,6733. Detta har också konstaterats av den nationella domstolen.

41 Det följer emellertid av fast rättspraxis att målsättningen med artiklarna 39 EG och 42 EG inte uppnås om de arbetstagare inom gemenskapen som utnyttjar denna rättighet går miste om sina sociala trygghetsförmåner som de garanteras enligt lagstiftningen i en medlemsstat. Detta skulle nämligen kunna avskräcka nämnda arbetstagare att utöva sin rätt till fri rörlighet och därmed utgöra ett hinder för denna rättighet (se, bland annat, dom av den 15 oktober 1991 i mål C-302/90, Faux (REG 1991, s. I-4875), punkt 27.

42 Den andra frågan skall således besvaras med att artikel 46.2 b i förordning nr 1408/71 skall tolkas så att sådana tilläggsperioder, som avses enligt spansk lagstiftning, som gottskrivs vid fastställelse av pensionsrättigheter, i syfte att beakta rättigheter som förvärvats enligt gamla, numera avskaffade åldersförsäkringssystem, skall beaktas vid beräkningen av det faktiska pensionsbeloppet.

Huruvida domens verkningar skall begränsas i tiden

43 Den spanska regeringen har yrkat att domstolen, för det fall den besvarar tolkningsfrågorna jakande, skall fastställa att domen inte skall ges någon retroaktiv verkan. Regeringen har därvid gjort gällande att ett jakande svar på frågorna riskerar att förorsaka en allvarlig ekonomisk obalans i det nationella socialförsäkringssystemet. Regeringen har uppgivit att personer som har erlagt avgifter mellan år 1960 och år 1966 i en medlemsstat kan erhålla en avsevärd ökning av den pension som de har rätt till i Spanien.

44 I detta sammanhang erinrar domstolen om att det av fast rättspraxis framgår att den tolkning som domstolen gör av en gemenskapsrättslig regel, vid utövandet av sin behörighet enligt artikel 234 i fördraget, klargör och preciserar innebörden

och räckvidden av denna regel, såsom den skall eller skulle ha tolkats och tillämpats från och med sitt ikraftträdande. Därav följer att en sålunda tolkad regel kan och skall tillämpas av domstolarna även beträffande rättsförhållanden som har uppkommit före avkunnandet av den dom i vilken begäran om tolkning prövas, om villkoren för att väcka talan vid behörig domstol om tillämpningen av den nämnda rättsregeln är uppfyllda i övrigt (se, bland annat, dom av den 4 maj 1999 i mål C-262/96, Sürül, REG 1999, s. I-2685, punkt 107).

45 Domstolen kan endast i undantagsfall, med tillämpning av en i gemenskapens rättsordning ingående allmän rättssäkerhetsprincip se sig nödsakad att begränsa de berördas möjlighet att åberopa en bestämmelse som den har tolkat i syfte att ifrågasätta rättsförhållanden som har etablerats i god tro (se domen i det ovannämnda målet Sürül, punkt 108).

46 Domstolen konstaterar i förevarande fall att oavsett omfattningen och varaktigheten av den av den spanska regeringen påstådda negativa ekonomiska inverkan på det nationella socialförsäkringssystemet, förelåg det, sedan domen i det ovannämnda målet Di Prinzio meddelats — vars verkningar i tiden för övrigt inte begränsades — inte någon rättslig tvetydighet i fråga om tolkningen av artikel 46.2 b i förordning nr 1408/71 när det gäller villkoren för att de fiktiva försäkringsperioderna skall beaktas vid beräkningen av den proportionerade förmånen, som skulle ha kunnat medföra att de berörda allvarligt missförstod gemenskapsrättens räckvidd. Dessutom har bestämmelserna i artikel 1 r och s i förordning nr 1408/71, i vilka det såsom framgår i punkt 23 i denna dom uttryckligen hänvisas till den nationella lagstiftningen, sedan länge varit föremål för en fast rättspraxis.

47 Det saknas således anledning att begränsa domens rättsverkningar i tiden.

Rättegångskostnader

48 De kostnader som har förorsakats den spanska regeringen och kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 17 juli 2000 har ställts av Juzgado de lo Social n° 3 de Orense — följande dom:

1) Artikel 1 r i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996, skall tolkas så att sådana tilläggsperioder som avses enligt

spansk lagstiftning, som gottskrivs vid fastställelse av pensionsrättigheter, i syfte att beakta rättigheter som förvärvats enligt gamla, numera avskaffade åldersförsäkringssystem, utgör försäkringsperioder i den mening som avses i nämnda förordning.

2) Artikel 46.2 b i förordning nr 1408/71, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt förordning nr 118/97, skall tolkas så att sådana tilläggsperioder som avses enligt spansk lagstiftning, som gottskrivs vid fastställelse av pensionsrättigheter, i syfte att beakta rättigheter som förvärvats enligt gamla, numera avskaffade åldersförsäkringssystem, skall beaktas vid beräkningen av det faktiska pensionsbeloppet.

Jann Wathelet Rosas

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 3 oktober 2002.

R. Grass P. Jann

Justitiesekreterare Ordförande på första avdelningen